

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Minustako taksiyrittäjä?

Yritysmuodon valinta ja rahoitus

Henri Kivelä

Liiketalouden koulutusohjelman opinnäytetyö
Markkinoinnin suuntautumisvaihtoehto
Tradenomi

TORNIO 2011

TIIVISTELMÄ

Kivelä, Henri, 2011. Minustako taksiyrittäjä? yritysmuodon valinta ja rahoitus. Opinnäytetyö. Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulu. Kaupan ja kulttuurin koulutusyksikkö. Tornio. 41 sivua. 1 liite.

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia Suomen lainsäädännön tuntemia yritysmuotoja ja selvittää mikä olemassa olevista yritysmuodoista soveltuu parhaiten taksiyrittäjälle. Opinnäytetyössä käsitellään myös rahoitusratkaisuja aloittelevalle yrittäjälle. Tässä työssä rahoitusratkaisuja peilataan taksiyrittäjän näkökulmasta.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusta. Aineistoa opinnäytetyöhön on kerätty kirjallisuudesta, sähköisestä verkosta ja teemahaastatteluilla. Haastatteluja on tehty Kemin Seudun Osuuspankissa ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Kvantitatiivinen kysely tehtiin taksiyrittäjille Kemissä ja Torniossa.

Tutkimus osoittaa, että käytetyin yritysmuoto taksiliikenteessä on toiminimi. Toimimella toimiminen on yksinkertaisin tapa aloittaa yritystoiminta ja se näyttää tarkoituksenmukaisimmalta yritysmuodolta yhden henkilön taksiyrityksessä. Rahoitusratkaisuisa taksiyrittäjät suosivat pankkeja. Pankkien tarjoama yrityslaina onkin halvin rahoitusratkaisu taksiyrittäjälle.

Asiasanat: Taksi, yrittäjyys, yritysmuodot, rahoitus

ABSTRACT

Kivelä, Henri 2011. Shall I become a taxi entrepreneur? Choosing a form and financing solutions for a company. Bachelor`s Thesis. Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Business and Culture. Pages 41. Appendix 1.

The aim of the thesis is to study company forms as enacted by the legislation of Finland and to examine which of the existing company forms suits best for a taxi entrepreneur. The second aim is to examine the solutions of financing for the starting entrepreneur. The financing solutions are mainly approached from the point of view of the taxi entrepreneur.

The research methods in the thesis are both quantitative and qualitative. Literature was used to gather information, and furthermore, the Internet sources and theme interviews were the essential addition in information gathering. Interviews were carried out with the local cooperative bank called Kemin Seudun Osuuspankki and with the Centre for Economic Development, Transport and the Environment. In addition, a quantitative questionnaire was conducted among the taxi entrepreneurs in the towns of Kemi and Tornio.

The research shows that the most common company form in the taxi business is that of a sole trader. Operating as a sole trader is the simplest way of starting an enterprise, and it seems to be the most suitable company form for a one-person taxi company. Taxi entrepreneurs favor banks when they apply for financing for their business. Company loans offered by banks are the most economical way of all financing solutions for a taxi entrepreneur.

Keywords: taxi, entrepreneurship, company forms, finance

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
1 JOHDANTO	6
1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaus.....	8
1.2 Tutkimusmenetelmä ja sen perustelu	8
2 YRITTÄJYYS ON MONIALAISTA	10
3 YRITYSMUODOT JA NIIDEN VALINTAAN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	13
3.1 Yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä	13
3.1.2 Avoin yhtiö	14
3.1.3 Kommandiittiyhtiö	15
3.1.4 Osakeyhtiö	15
4 YRITYKSEN RAHOITUS	18
4.1 Omarahoitus	19
4.2 Ulkopuolinen rahoitus	19
4.3 Tuet ja avustukset.....	20
4.3.1 Starttiraha	20
4.3.2 Pienlaina	22
4.3.3 Palkkatuki.....	22
4.3.4 Yrityksen kehittämisavustus yksinyrittäjän ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin	23
4.3.5 Muut rahoitusratkaisut	24
5 TAKSIYRITYKSEN PERUSTAMINEN	25
5.1 Taksiluvan hakeminen	25
5.2.1 Taksiauton hankinta rahoitusyhtiön rahoituksella	27
5.2.2.1 Yrityskiinnitys yrityslainan vakuutena	28
6 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	30
6.1 Aineiston hankinta	30
6.2 Aineiston analyysiprosessin kuvaus.....	30

6.3 Analyysin tulokset.....	31
7 JOHTOPÄÄTÖS JA POHDINTA.....	36
7.1 Johtopäätökset.....	36
7.2 Pohdinta	36
7.3 Jatkotutkimukset	37
LÄHTEET.....	38
LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Yrittäjyys on itsenäistä ja taloudellista toimintaa, jonka tulos ei ole etukäteen tiedossa. Yrittäjyyttä harjoittaa yrittäjä, joka vastaa markkinoilla olevaan kysyntään. Yrittäjä on henkilö, joka työtään ja varallisuuttaan hyväksikäyttäen harjoittaa taloudellista toimintaa. Yrittäjäksi katsotaan henkilö, joka yksin tai perheensä kanssa omistaa vähintään puolet yrityksen äänivallasta. (Tilastokeskus 2010.)

Aloitellessaan yritystoimintaa yrittäjän on huolehdittava tarpeellisista ilmoituksista viranomaisille. Tällaisia ilmoituksia voivat olla esimerkiksi elinkeinolupa, arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuminen, työnantajan perustietoilmoitus, ennakkoveroilmoitus, eläke- ja tapaturmavakuutukset ja ilmoitus työsuojelupiiriin. Riippumatta valittavasta yritysmuodosta tulee yrityksen jättää perusilmoitus kaupparekisteriin. Yhtiö voi toimia ja tehdä sitoumuksia vasta, kun se on syntynyt. (Kinkki & Isokangas 2002, 259-260.)

Yritystoimintaa harjoitetaan yksin tai useamman henkilön kanssa. Yksin toimiessa kysymykseen tulee toiminimi tai osakeyhtiö, jonka kaikki osakkeet yrittäjä omistaa. Mikäli yritystoimintaa harjoitetaan toisten henkilöiden kanssa, kysymykseen tulevat avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osuuskunta ja osakeyhtiö. Yritysmuotoa valittaessa on kiinnitettävä huomiota riskin jakamiseen yrittäjän ja yrityksen välillä, varojen nostamiseen yrityksestä omistajalle, voitonjakoon ja tappion kattamiseen, yhtiöstä luopumisen helpouteen ja ennen kaikkea verotuksellisiin kysymyksiin. (Kinkki & Isokangas 2002, 180-193.)

Tulisiko yritys perustaa yksin vai jonkun kanssa? Yksin toimiessa on varmasti yksinkertaisempaa, mutta liikekumppanista voi parhaimmillaan saada paljon tukea. Phil Holland on eritellyt muutamia yhdessä yrittämisen heikkouksia ja vahvuuksia. Yhdessä toimiesä voitot ja saavutukset täytyy jakaa, saavutusten tuoma kunnia ja aineeton ansio täytyy jakaa, päätökset täytyy tehdä yhdessä ja on olemassa riitautumisen mahdollisuus yhtiökumppanin kanssa. Toisaalta yhdessä toimiessa 1+1 voi olla enemmän kuin 2, sairastuessa toinen tai toiset yhtiökumppanit voivat auttaa sinua ja rahoituksen järjestäminen useamman henkilön vastuulle pienentää yksittäisen yrittäjän riskiä. (Pyykkö 2011, 25.)

Lähes kaikki liiketoiminta tarvitsee pääomaa toimintaansa. Tavallisimmin suomalaiset yrittäjät hakevat rahoitusta pankeista. Rahoitusta voi hakea myös muista suomalaisista

instansseista, kuten Työvoima- ja elinkeinokeskuksesta. TE-keskuksesta voi hakea rahoitusta tuotekehitykseen, työllistämiseen ja moniin kiinteisiin kuluihin.(TE-keskus 2009.) Tässä opinnäytetyössä rahoituksella tarkoitetaan rahoituksen järjestämistä yritykselle. Yritysten rahoitustarpeet voivat olla moninaisia. Yritys tarvitsee rahoitusta esimerkiksi käyttöomaisuuden hankintaan, tuotantotoiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen, perusedellytysten selvittämiseen, ulkopuolisten asiantuntijoiden hankkimiseen, tuotteiden kehitystyöhön ja uuden tuotantotekniikan hankkimiseen.(Kinkki & Isokangas 2002,260.)

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaus

Opinnäytetyön tavoitteena on antaa tekijälle ja mahdollisille muille työn lukijoille riittävät valmiudet yrityksen perustamiseksi Suomessa. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia Suomen lainsäädännön tuntemia yritysmuotoja ja selvittää, mikä olemassa olevista yritysmuodoista soveltuu parhaiten taksiryrittäjälle. Opinnäytetyössä käsitellään myös aloittelevan ryrittäjän rahoitusta. Tässä työssä rahoitusratkaisuja peilataan taksiryrittäjän näkökulmasta, mutta ratkaisut ovat varmasti sovellettavissa myös muihin pienen alkupääoman vaatimiin yrityksiin.

Työn tutkimusongelmia ovat

- Mikä yritysmuoto soveltuu parhaiten taksiryrittäjälle?
- Miten aloittelevan taksiryrittäjän rahoitus on järjestettävissä?

1.2 Tutkimusmenetelmä ja sen perustelu

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista tutkimusta. Kvalitatiivinen tutkimus on laadullista tutkimusta, joka vastaa kysymyksiin miksi, miten ja millainen. Kvalitatiivisessa tutkimusmenetelmässä tutkittava kohde on suppea ja harkinnanvaraisesti koottu näyte.(Heikkilä 2008, 17.) Yleisimmät aineistonkeruumenetelmät kvalitatiivisessa tutkimuksessa ovat haastattelu, havainnointi ja dokumentoitu tieto. Näitä aineistonkeruumenetelmiä voidaan käyttää itsenäisinä tai erilaisina yhdistelminä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 73.) Työssä on käytetty myös kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, sillä Kemin ja Tornion taksiryrittäjille on suoritettu kvantitatiivinen kysely.

Aineistoa opinnäytetyöhön on kerätty kirjallisuudesta, sähköisestä verkosta ja teema-haastatteluilla. Tähän laadullinen tutkimus on ollut hyvä työkalu opinnäytetyön tekemisessä. Opinnäytetyötä on rakennettu kirjallisiin ja sähköisiin lähteisiin tukeutuen. Opinnäytetyön kenttätöväihe toteutetaan kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä haastatteleamalla Kemi-Tornion alueella toimivia ryrittäjiä ja organisaatioiden edustajia. Organisaatioista mainittakoon Uusyrittäjäkeskukset ja Lapin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-

keskus. Haastattelut on toteutettu teemahaastatteluina. Tosin haastatteluja ei ole toteutettu kysymyspatteristolla, vaan kysymykset ovat muotoutuneet haastattelujen aikana.

Kuten Viinamäki ja Saari kirjassaan mainitsevat, teemahaastattelu on järkevä tapa tutkia ilmiötä.(2007, 35.) Tätä opinnäytetyötä varten teemahaastatteluja on tehty alueen pankeissa ja alueella sijaitsevissa julkisissa yrityspalveluja tuottavissa yhteisöissä. Opinnäytetyön alkuvaiheessa hyödynnetyt kirjalliset ja sähköiset lähteet ovat palvelleet teemahaastatteluihin valmistautumista ja ovat edesauttaneet oikeiden kysymysten löytymisessä.

2 YRITTÄJYYS ON MONIALAISTA

Yhteiskunta kannustaa kovasti erityisesti nuoria ryhtymään yrittäjäksi. Suomessa yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä yritetään madaltaa mm. starttirahalla, jota aloitteleva yrittäjä voi saada n. 500 - 700 euroa kuussa enintään 18 kuukauden ajan. Yhteiskunnan tuen ymmärtää, sillä menestyvistä yrittäjistä saadaan hyviä työllistäjiä ja veronmaksajia. Yrittäjäksi ei kannata alkaa helpon rahan toivossa sillä yrittäjyys on alkuun usein ympäriryöreyttä päiviä ilman lomaa tai vapaa-aikaa.(Yrittäminen 2011.)

Yrittäjiä on monenlaisia. yrittäjiä yhdistävänä piirteenä voidaan pitää halua työllistää itsensä. Palveluyrittäjälle voinee riittää itsensä työllistäminen, mutta liikkeenharjoittaja pyrkii maksimoimaan kannattavuutta jatkuvalla kehittämisellä. Näistä lähtökohdista voidaan kuitenkin tarkastella yrittäjyyttä yleisellä tasolla.

Yrittäjyys voidaan jakaa neljään keskeiseen osa-alueeseen. Yrittäjällä tulee olla ammattitaitoa, näkemyksellisyyttä, suunnitelmallisuutta ja organisointitaitoa. (Akateeminen yrittäjäkoulu 2011.) Ammattitaidolla tarkoitetaan kokonaisuuksien hallintaa kuten tietotekniikan ohjelmointikieltä tai laintuntemusta. Ammattitaito luo perustan innovatiivisille ajatuksille ja mahdollistaa kannattavan liiketoiminnan toteuttamisen. Pääsääntöisesti niukkuus osaamisesta antaa kilpailuedun osaajalle tai osaamisen haltijalle. Yritysten toimintaa ohjaa jatkuvasti voimakas tarve muuntua, jotta ne pysyvät kehityksessä mukana. Tuotteiden ja palveluiden kehittäminen luo uudenlaisia ansaintamahdollisuuksia sekä kehittää nykyistä liiketoimintaa uusiin suuntiin.(Koskinen 2006, 17.)

Ajattelevalle ihmiselle on luontaista positiivinen uteliaisuus, toimintaympäristön jatkuva seuraaminen, palveluiden vertailu sekä uusien toimintatapojen ja parannusten miettiminen. Jatkuva tiedon keruu onkin välttämätöntä kilpailuyhteiskunnassa. Kyky havainnoida ympäristöä ja havaita erilaisia liiketoiminta mahdollisuuksia on yrittäjälle suotava ominaisuus. Tulevaisuutta tutkiva Mika Mannermaa puhuu kirjassaan heikkojen signaalien havainnoinnista, josta voi tulevaisuudessa kehittyä megatrendejä. Viimeisin merkittävä megatrendi lienee internet ja kännykkäpuhelimet.(2004, 73.)

Suunnittelutaito on erittäin olennainen kyky kannattavan liiketoiminnan luomisessa. Suunnitelmallisuuteen kuuluu olennaisesti tiedon keruu. Liikeideaan liittyvät ratkaisut tulisi perustaa faktoihin. laaja tietopohja mahdollistaa erilaisten ratkaisujen löytämistä

vastaan tuleviin ongelmiin. Suunnitelmallisuuteen kuuluu kyky analysoida, vertailla ja rakentaa irrallaan olevista osista kokonaisuus. Suunnittelutaitoon liittyy läheisesti organisointitaito. Ihminen, joka kykenee luomaan toteuttamiskelpoisen suunnitelman, pysyy organisoimaan liiketoiminnalle suotuisat edellytykset. (Wikipedia 2011.)

Yritysidea voi syntyä yrittäjän oivalluksesta tai se voidaan löytää systemaattisen etsinnän tuloksena. Etsimisen lähtökohtana on yleensä nykyisten tuote- ja palvelumarkkinoiden tutkiminen. Ideoiden hankinnassa voidaan käyttää apuna erilaisia lähteitä. Esimerkkinä tällaisista lähteistä voidaan mainita

- ammattilehdet ja ammattikirjallisuus
- tilastot
- messut ja näyttelyt
- kilpailijan tuotteet
- tietopankit
- konsulttitoimistot

Yrityksen perustaminen on monitahoinen kysymys ja vaatii sulattelua henkilötasolla. Ajatus yrityksen perustamisesta voi olla pitkiäkin aikoja yrittäjän omassa hautomossa. Varsinaiseen perustamispäätökseen tarvitaan usein ulkopuolinen ärsyke. Tällainen ärsyke voidaan saada esimerkiksi rahoittajalta tai kun omasta elämästä saadaan kimmokkeen antava ärsyke.

Käynnistysvaiheen pituus vaihtelee toimialoittain ja yrityksittäin. Mitä huolellisemmin valmistelut on tehty, sitä nopeammin yrityksen toiminta voi käynnistyä. Tärkeää on, että yrityksen perustajalla on jo käynnistysvaiheessa näkemys siitä, kuinka hän voi ansaita rahaa valitsemallaan yrittämisen alueella. Näkemystä voidaan pitää yrityksen liikeidean hahmotelmana. Alussa liikeidea on enemmänkin eräänlainen tavoitekuva, josta jalostamisen tuloksena syntyy yksityiskohtainen kuvaus yrityksestä.

Liikeidean ei tarvitse olla aivan uusi, vaan se voi olla toisenlainen tapa myydä jo olemassa olevia palveluita tai tuotteita. Ehkä kaikkein ratkaisevimmin yrityksen menestymiseen vaikuttaa se, miten hyvin yritys ymmärtää toimintaympäristön, lähinnä oman toimialan ja sen asiakkaiden ja kilpailuympäristön luonnetta ja muutoksia. Erilaiset toimialan tilanteet vaativat juuri niihin sopivaa strategiatyöskentelytapaa ja tietysti myös strategiaa

Toimialat voidaan jakaa erilaisiin kategorioihin niiden toimintaympäristön ja kilpailuympäristön luonteen mukaan. Ääripäinä toisaalta ennakoitavissa oleva, vakaa kilpailuympäristö ja toisaalta murroksessa oleva toimiala. Tämän jatkuvan muutoksen moottoreina ja perussyinä ovat suuret kaikkiin toimialoihin ja yrityksiin kaikkialla maailmassa vaikuttavat muutostekijät, ennen kaikkea tietotekniikan ja viestintäteknologian nopea kehittyminen, verkostoituminen ja kansainvälistyminen.

3 YRITYSMUODOT JA NIIDEN VALINTAAN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

3.1 Yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä

Suomessa yritystoimintaa harjoittava henkilö voi vapaasti valita viidestä yritysmuodosta itselleen sopivimman ja tarkoituksen mukaisimman. Suomessa liiketoimintaa voivat harjoittaa yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. Yritysmuotoa pohtiessa kannattaa keskittyä muutamiin olennaisiin kysymyksiin. On ratkaistava sijoitettavan pääoman määrä, riskin jakaminen yrittäjän ja yrityksen välillä, varojen nostaminen yrityksestä omistajalle, voitonjako ja tappion kattaminen, yhtiöstä luopumisen helppous ja ennen kaikkea verotukselliset kysymykset. (Kinkki & Isokangas 2002, 180-193.) Suomessa eri yritysmuotoja kohdellaan verotuksessa eri tavoin. Yritysmuodon valinnassa merkitystä on ennen kaikkea välittömillä veroilla. Yrittäjä joutuu maksamaan veroa valtiolle ja kunnalle. Valtiolle yritys maksaa tuloveroa ja kunnalle kunnallisveroa. Yritykseen kohdistuvaa verotusta selvittäessä on yrityksen verorasituksen lisäksi otettava huomioon omistajan verorasitus. Näiden yhteisvaikutus ratkaisee verotuksellisesti edullisimman yritysmuodon.

Sijoitettavan pääoman määrä määrittelee toiminnan laajuutta ja laatua. Yksityinen elinkeinonharjoittaja pääsee alkuun suhteellisen pienellä pääomalla, kun taas paljon pääomaa vaativat yritykset ovat useinmiten yhtiömuodoltaan osakeyhtiöitä. Osakeyhtiöiden minimipääoma Suomessa on 2 500 euroa. Osuuskunnilla täälläistä minimipääoman vaadetta ei ole. Niillä ei myöskään ole ylärajaa toiminnan laajuudesta, joista esimerkkinä mainittakoon Arina ja Valio.(TE-keskus 2009, 20-21.)

Yritystoimintaa harjoitetaan ansaintamielessä. Tällöin voitonjako ja tappion kattaminen eri yritysmuodoissa kannattaa huomioida valintaa tehdessä. Yksityisellä toiminimellä liiketoimintaa harjoittava yrittäjä saa kaiken tuoton itselleen, mutta samalla vastaa mahdollisista tappioista täysimääräisesti. Avoimessa- ja kommandiittiyhtiössä voiton ja tappion perusteista voidaan sopia yhtiömiesten kesken. Kommandiittiyhtiössä tappio jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Äänettömille yhtiömiehille maksetaan sijoitetulle pääomalle korkoa tilikauden päätyttyä, mutta tappioiden kattamiseen heidän ei tarvitse osallistua. Osuuskunnan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa jäsenilleen, kun taas osakeyhtiön pääasiallinen tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen.(TE-keskus 2009, 21-22.)

3.1.1 Toiminimi (Yksityisliike)

Toiminimellä voi harjoittaa liiketoimintaa ilman juridista organisaatiota. Yksityisliike on ammatinharjoittamista laajempaa toimintaa. Yksityisliikkeeseen katsotaan vaadittavan suurempi pääoma ja näin ollen vaativan suurempaa riskinsietokykyä. Toiminimellä toimivat ja yksityisliiketoimintaa harjoittavat luonnolliset henkilöt vastaavat liiketoiminnan kuluista henkilökohtaisella omaisuudellaan, näin ne muodostavat taloudellisen kokonaisuuden. Vastaavasti yritysvarallisuus vastaa toiminimellä toimivan henkilön yksityisten velkojen täyttämistä.(Villa 2006,21.)

Toiminimellä toimiminen on yksinkertainen tapa aloittaa yritystoiminta. Toiminimellä toimivat henkilöt harjoittavat usein ammattiaan. Toiminimellä toimivilla henkilöillä suurin pääoma on ammattitaidossa, jota he myyvät omaan laskuunsa. Ammatinharjoittaja on työssään itsenäinen ja harjoittaa toimintaa omalla riskillä ja omalla nimellä.(Villa 2006,20). Toiminimellä toimiva henkilö omistaa henkilökohtaisesti liikkeeseensä ja ammattiinsa kuuluvan omaisuuden. Vero- ja kirjanpitolainsäädäntö edellyttävät kuitenkin, että yksityisliikkeen varat ja velat pidetään erillään yrittäjän yksityisistä varoista ja veloista.

Toiminimellä liiketoimintaa harjoittavat luonnolliset henkilöt vastaavat kaikista tekemistään sitoumuksista koko henkilökohtaisella ja liikkeeseen kuuluvalla omaisuudella. Yrittäjällä on laaja oikeus yrityksen tuottamaan voittoon. Toisaalta yrittäjä vastaa henkilökohtaisesti yrityksen vastuista ja syntyvistä tappioista.(Villa 2006,21.)

3.1.2 Avoin yhtiö

Avoin yhtiö syntyy kun kaksi tai useampi henkilöä sopivat yrityksen perustamisesta. Henkilöt ovat tasavertaisia kaikissa yhtiöön liityvissä sopimuksissa. Yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön veloista. Henkilöyhtiöissä päätöksenteo vaati kaikkien osakkaiden suostumuksen, riippumatta sijoitustetusta pääomasta. Yhtiömiesten vastuu on solidaarinen eli he vastaavat yhtiön velasta omasta ja toisten yhtiömiesten puolesta. Ellei velkoja saa perittyä saataviaan yhtiöltä, voi se periä saatavansa keneltä tahansa yhtiömieheltä. Yhtiömies, joka maksaa velan, voi tämä jälkeen periä muilta yhtiömiehiltä näiden osuudet velasta. Tästä syystä henkilöiden täytyy luottaa toisiinsa, jotta yrityksen toiminta ei halvaannu.(Villa 2006,30-32.)

3.1.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö on luonteeltaan samankaltainen kuin avoinyhtiö. Kommandiittiyhtiössä on vähintään yksi vastuunalainen ja yksi äänetön yhtiömies. Vastuunalaiset yhtiömiehet tekevät yhtiötä koskevat sitoumukset ja vastaavat yhtiön veloista henkilökohtaisella omaisuudellaan. Äänetön yhtiömies ei osallistu yhtiötä koskevaan päätöksentekoon. Äänettömän yhtiömiehen taloudellinen vastuu rajautuu hänen sijoittamaansa pääomaan yhtiössä.(Heiskanen 1998,10.)

3.1.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö syntyy kun se merkitään kaupparekisteriin. Osakeyhtiön voi Suomessa perustaa kukatahansa luonnollinen tai juridinen henkilö riippumatta asuinpaikasta. Osakeyhtiön voi perustaa myös yritys, mutta tällöin perustajana toimivan yrityksen kotipaikka tulee olla Euroopan talousalueella. Eli osakkeenomistajien tai perustamissopimuksen allekirjoittajien ei tarvitse asua ETA-alueella.(Verovirasto 2010.)

Yksityisen osakeyhtiön pääoman tulee perustamishetkellä olla vähintään 2 500 euroa ja julkisen osakeyhtiön vähintään 80 000 euroa. Julkisella osakeyhtiöllä tarkoitetaan pörs-silistattuja yhtiöitä. Osakepääoma täytyy maksaa yhtiölle täysimääräisesti ennen kuin se voidaan ilmoittaa kaupparekisteriin. On tärkeää ilmoittaa osakeyhtiö kaupparekisteriin heti kun osakepääoma on maksettu, koska mikäli osakeyhtiötä ei ole merkitty kaupparekisteriin ennen tilikauden päättymistä, ovat toimijat vastuussa yhtiön sitoumuksista rekisteröintihetken saakka.(Verovirasto 2010.)

Osakeyhtiöllä tulee olla toimiva hallitus. Hallituksessa täytyy olla vähintään yksi varsinainen jäsen ja tälle varaedustaja. Mikäli hallituksessa on enemmän kuin yksi jäsen tulee hallituksen valita itselleen puheenjohtaja. Puheenjohtaja voidaan valita myös hallituksen ulkopuolelta. Hallitus valitaan yhtiökokouksessa, jossa valtaa käyttävät osakkeenomistajat. Yksityisissä osakeyhtiöissä hallituksen toimikausi on voimassa toistaiseksi. Julkisissa osakeyhtiöissä hallituksen toimikausi on seuraavaan yhtiökokoukseen asti. Hallituksen jäsenet on ilmoitettava kaupparekisteriin.(TE-keskus 2009, 28-29.)

Hallintoneuvostoa ei välttämättä tarvitse osakeyhtiölle valita. Hallintoneuvosto muodostuu vähintäänkin kolmesta jäsenestä. Jäsenet eivät saa kumminkaan olla samoja henkilöitä, jotka toimivat yhtiö hallituksessa, koska hallintoneuvoston ensisijainen tehtävä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hallinnointia. Hallintoneuvoston toimikausi on yksityisissä osakeyhtiöissä voimassa toistaiseksi ja sen jäsenet on ilmoitettava kaupparekisteriin.(TE-keskus 2009, 29.)

Toimitusjohtaja toimii yhtiössä hallituksen antamien linjausten mukaan, sekä vastaa yhtiön kirjanpidosta ja toimintatapojen lainmukaisuudesta. Toimitusjohtaja informoi hallitusta tekemistään päätöksistä ja toimista. Käytännössä toimitusjohtajalla on tärkeä asema yhtiössä. Hän valitsee yhtiön tärkeimmät työntekijät, neuvottelee sopimukset ja antaa yhtiölle kasvot. Toimitusjohtaja ei ole pakollinen toimija osakeyhtiössä. Mikäli yhtiössä ei ole toimitusjohtajaa siirtyvät tehtävät hallitukselle.(Airaksinen & Pulkkinen & Rasinaho 2010, 488-490.)

Yhtiökokouksessa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaa. Päätökset kokouksessa tehdään enemmistöpäätöksinä. Varsinaisessa yhtiökokouksessa on tehtävä päätökset

- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- Mahdollisen voiton käytöstä
 - Osakeyhtiössä osakkaille maksetaan osinkoa, johon voidaan käyttää enintään viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen mukainen voitto ja yhtiön muuta vapaata pääomaa. Jos yhtiö on tuottanut edellisellä tai kuluneella tilikaudella tappiota on tappiot katettava ennen kuin osinkoa voidaan jakaa. Yhtiöön sidottua omaa pääomaa ei voida käyttää voitonjakoon.
- vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle, hallintoneuvostolle ja toimitusjohtajalle
- valittava uusi hallitus, hallintoneuvosto ja tilintarkastajat
- muut mahdolliset yhtiöjärjestykseen kuuluvat asiat

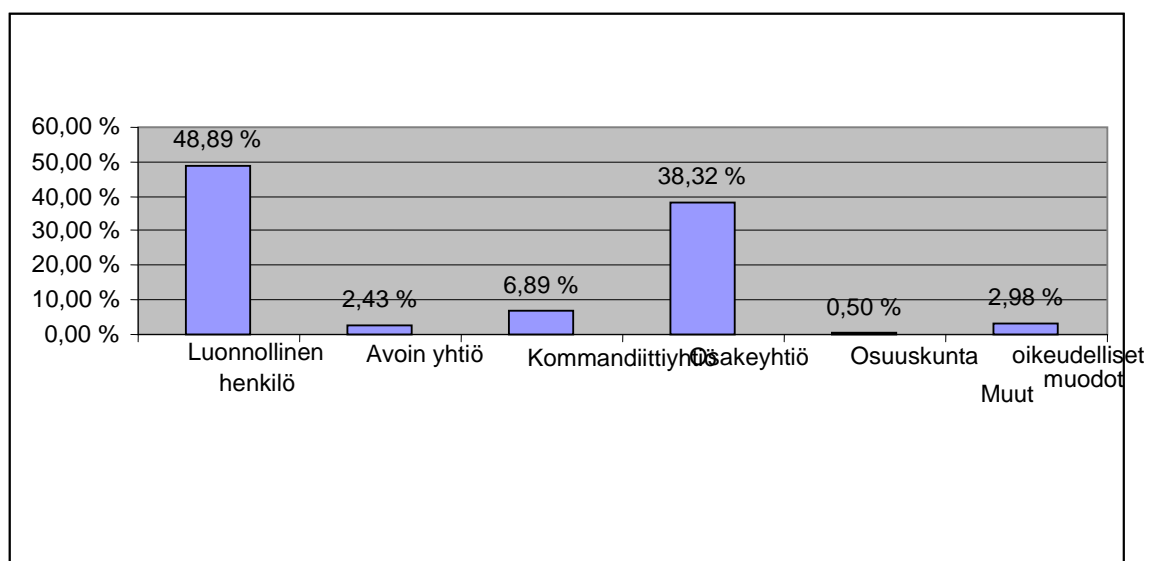
(TE-keskus 2009, 30.)

Lähtökohtaisesti tilintarkastaja tulee valita osakeyhtiölle. Tilintarkastaja voidaan jättää kuitenkin valitsematta, jos yhtiö täyttää enintään yhden edellytyksen seuraavista edellytyksistä

1. taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
2. liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa
3. palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä

Ainoastaan yksi edellä mainituista edellytyksistä saa täytyä kuluvan ja sitä edeltäneen tilikauden aikana. Mikäli yhtiöjärjestyksessä on pykälä tilintarkastajasta, on yhtiölle valittava tilintarkasta riippumatta yhtiön toiminnan laajuudesta. (Airaksinen & Pulkkinen & Rasinaho 2010, 541.)

Kuva 1. havainnollistaa Suomalaisten yritysten oikeudellisen muodon jakauman vuonna 2008.

Kuva 1. Yritykset oikeudellisen muodon mukaan Suomessa 2008. (Tilastokeskus 2010.)

Muut oikeudelliset muodot kuvassa 1. ovat kuolinpesä, verotusyhtymä, konkurssipesä, laivanisännistöyhtiö, keskinäinen vakuutusyhtiö, säästöpankki, asunto-osakeyhtiö, säätiö, rahasto, keskinäinen vahinkovakuutusyhdistys, taloudellinen yhdistys, julkinen liikelaitos. (Tilastokeskus 2010.)

4 YRITYKSEN RAHOITUS

Yrityksen perustaminen vaatii aina rahaa. Pienimmät investoinnit vaaditaan silloin, kun myydään omaa osaamista. Usein hankinnan kohteena on yksittäinen investointi, johon haetaan rahoitusta, tai hankinta voi olla kone, laite, yrityksen toimitilojen laajennus tai yrityskauppa. Mikäli aloittelevan yrittäjän omat ja sukulaisten rahat eivät riitä yritystoiminnan aloittamiseen, tulee lisärahoitusta pohtiessa ensimmäisenä mieleen pankkilaina. Pankkilainalle voi hakea takausta Finnveralta, jonka tehtävänä on mahdollistaa lainan saanti pankista yritykselle, jolla on edellytykset kannattavaan liiketoimintaan, muttei riittäviä vakuuksia pankkilainalle. Erinäiset laina-, takaus- ja tukijärjestelmät ovat lähes aina merkittävä osa aloittavan yrityksen rahoitussuunnitelmaa. Tukimuotoisista rahoitusvaihtoehdoista yleisin on starttiraha, jota ei myönnetä yritykselle, vaan yrittäjälle toimeentulon turvaamiseksi. Yhteistä näille kaikille rahoitusratkaisuille on, että liiketoiminnan tulee olla paperilla kannattavaa, jotta sille voidaan myöntää takaus- tai avustuspäätöksiä. (Uusyrittäjäkeskukset 2010, 13.)

Yritys tarvitsee pääomaa palvelujen ja tavaroiden tuottamiseen ja hankkimiseen. Yrityksen tekemien sitoumuksien häiriötön hoituminen on yritystoiminnan edellytys. Rahoittajien luottamuksen horjuessa ovat yrityksen liiketoiminnalliset edellytykset vähissä. Rahoitusmahdollisuuksien loppuessa loppuu myös yritystoiminta. Tästä syystä rahoituksen hankinta ja hallinta on yksi liiketoiminnan peruskivi. (Leppiniemi 2002, 9-10.)

Yritys rahoittaa toimintaansa omalla ja vieraalla pääomalla sekä tulorahoituksella. Aloittavalla yrittäjällä on pääasiassa kaksi rahoitusmuotoa käytettävissään: itse sijoitettavat omat varat eli oma pääoma ja ulkopuoliselta rahoittajalta otettavat lainat eli vieras pääoma. Vasta toiminnan pyöriessä kannattavasti kuvaan astuu tulorahoitus.

Aloittavan yrityksen kannattaa selvittää mahdollisuus käynnistysavustusten tai -tukien saantiin. Aloittavalla yrittäjällä voi myös olla mahdollista saada hinnaltaan tai vakuusvaatimuksiltaan edullista lainarahoitusta esimerkiksi Finnvera Oyj:stä. Paikallisesta työvoima- ja elinkeinokeskuksesta saa tietoa Finnvera Oyj:n tarjoamista aloittavan yrittäjän palveluista. (Osuuspankki 2011.)

4.1 Omarahoitus

Mikäli aloittelevalla yrittäjällä on sijoittaa yritystoimintaan riittävästi omaa tai sukulaisten rahaa, niin tällöin puhutaan rahoituksen osalta omasta rahoituksesta. Oma pääoma ei vaadi lyhennyksiä eikä sille tarvitse maksaa korkoa, mikä etenkin yritystoimintaa käynnistettäessä on tärkeää. Oman pääoman sijoitukselle ehditään maksaa tuottoa sitten, kun yritys menestyy ja tulosta syntyy. Omana rahoituksena voidaan pitää myös sitä, että yrittäjä käyttää omia työkaluja tai koneita yritystoiminnassa. Tällöin työkaluja ja koneita voidaan nimittää apporttiomaisuudeksi. (Uusyrittäjäkeskukset 2010, 13.)

4.2 Ulkopuolinen rahoitus

Yksi keskeisimmistä tekijöistä liiketoiminnansuunnittelussa on perustettavan yrityksen pääoman tarve. Rahoitusta hankkiessa on hyvä selvittää käytettävissä olevat vakuudet itselle ja erityisesti rahoittajille. Osakeyhtiö vastaa lainasta koko omaisuudellaan, mutta vastuu ei ulotu osakkeenomistajien omaisuuteen. Käytännössä aloittava osakeyhtiö saa lainaa vain, jos lainalle löytyy yhtiön ulkopuolisia vakuuksia kuten kiinteistöjä tai henkilötakauksia vakuuksina. Vaatimus vakuuksista koskee kaikkia muitakin yritysmuotoja. Monet aloittelevat yrittäjät joutuvat käyttämään vakuutena koko henkilökohtaista omaisuuttaan.

Yrittäjän oman pääoman määrällä on merkitystä rahoitusta järjestettäessä. Vakuuksina kysymykseen tulevat reaalivakuudet, jotka ovat irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä erilaiset takaukset. Alkuvaiheessa yrittäjän on varauduttava antamaan vakuudeksi omistamaansa yksityisomaisuutta, koska aloittavalla yrityksellä ei vielä ole monesti riittävää varallisuutta. Mikäli yrittäjä antaa oman asuntonsa lainojen vakuudeksi, luo se uskoa muihin rahoittajiin yrittäjän sitoutuneisuudesta yritykseen. Kirjoittamattomana sääntönä pidetään, että yrittäjän oma osuus yrityksen pääoman tarpeesta tulisi olla vähintäänkin 20 prosenttia. Pienemmissä projekteissa Yrittäjän henkilökohtainen rahallinen panostus tulee olla huomattavasti suurempi. (TE-keskus 2009, 153.)

4.3 Tuet ja avustukset

4.3.1 Starttiraha

Starttirahan tarkoituksena on edistää luonteeltaan päätoimisen yrittäjyyden syntyä. Starttiraha on yrittäjän oman arjen pyörittämiseen tarkoitettua rahaa, eli sitä ei myönnetä yritykselle vaan yrittäjälle. Starttirahan saamiseksi tulee hakijan ja yritysideoita täyttää tiettyjä vaatimuksia

- hakijalla on yrittäjäkokemusta tai yrittäjätoimintaan tarvittavaa koulusta
- yritysideoilla katsotaan olevan edellytyksiä kannattavaan liiketoimintaan
- yritystoimintaa ei ole aloitettu ennen starttiraha päätöstä
- yritystoiminta ei todennäköisesti käynnisty ilman tukea
- tuki ei väärin kilpailua

Starttiraha voidaan myöntää kaikille, jotka siirtyvät päätoimiseksi yrittäjiksi. Starttirahaa ei myönnetä, jos katsotaan yrittäjän toimeentulon olevan muuten turvattu. (Ohje starttirahasta 2008, 3.)

Starttirahaa myönnetään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan, mutta pisimmillään rahaa voi saada 18 kuukautta. Starttiraha muodostuu perustuesta ja lisäosasta. Vuonna 2010 perustuen suuruus on 25,63 euroa/päivä. Lisäosan suuruus määräytyy harkinnan mukaan. Lisäosan suuruus voi kuitenkin olla enintään 60 % perustuen määrästä. Starttirahaa haetaan työvoimatoimistosta erillisellä lomakkeella, jossa selvitetään mm. yrityksen toiminta- ja rahoitussuunnitelma. Päätöksen starttirahan myöntämisestä tekee työ- ja elinkeinotoimisto (työvoimatoimisto), joka ottaa huomioon mm. alan yritysten kilpailutilanteen ja uuden yritystoiminnan tarpeen paikkakunnalla. (Mol 2010.)

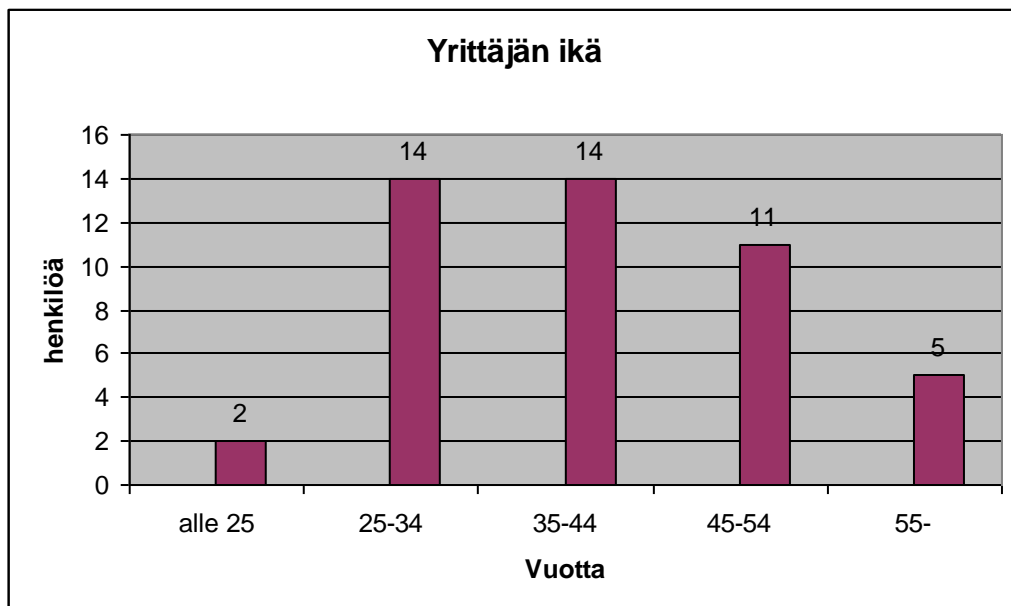
Starttiraha voidaan myöntää useammalle henkilölle samaan yritykseen joilla on määräämisvalta yrityksessä. Starttirahaa myöntäessä määräämisvaltana pidetään, jos henkilöllä on vähintään 15 prosenttia tai hänellä ja perheenjäsenillä on yhteensä vähintään 30 prosenttia osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Pääsääntöisesti starttiraha päätökset tehdään tapauskohtaisesti. (Ohje starttirahasta 2008, 11-12.)

Yhteiskunnan tarjoamia tukia ja avustuksia ei pääsääntöisesti voi saada taksiyrityksen perustamiseen. Suomen taksiliitto ry Lapin läänin yhdistyksen puheenjohtaja Ari Lahtisen mukaan tiedetään joidenkin aloittavien taksiryttäjien saaneen starttirahaa toimin-

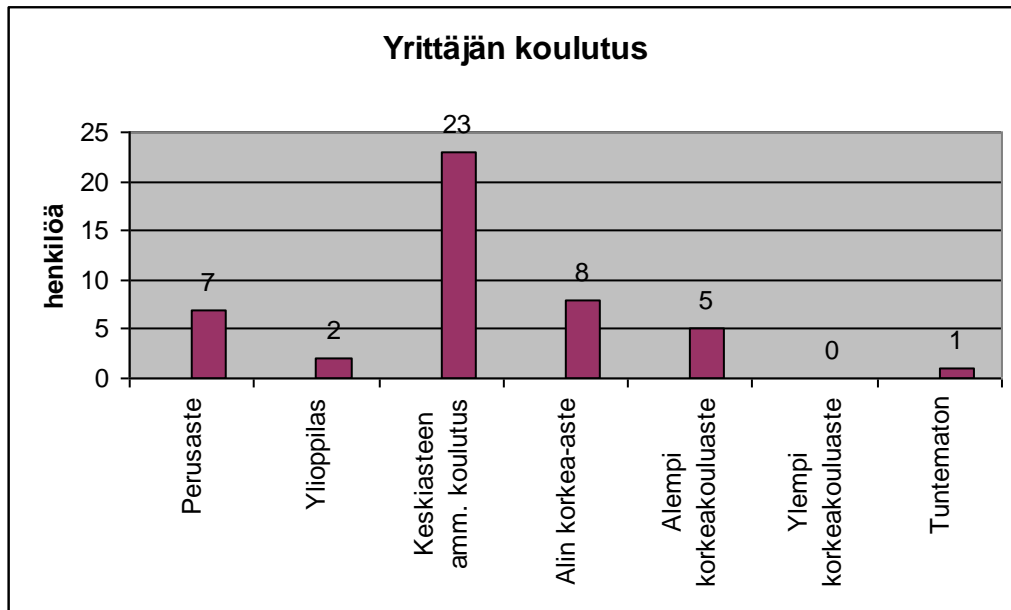
taansa, mutta tämä ei ole Lahtisen mukaan suotava käytäntö. Taksiliikennöinti on Suomessa luvanvaraista toimintaa, jolloin katsotaan, että yrittäjän tulee tulla taloudellisesti toimeen luvan saatuaan.

Starttirahaprofiili 2010 Meri-Lapin TE-toimistossa

Starttirahalla tammi-kesäkuun aikana yritystoiminnan aloittaneista 46:sta reilu 2/3:sta oli työttömiä ja loput olivat opiskelijoita tai työelämästä yrittäjyyteen siirtyviä työntekijöitä. Naisia uusista starttirahaa saavista yrittäjistä oli reilut 40 prosenttia ja miehiä loput. Seuraavat kuvat ilmentävät samaisten yrittäjä alkujen ikää ja koulutustasoa.

Kuva 2. Starttirahalla Meri-lapissa yritystoiminnan tammi-kesäkuussa 2010 aloittaneiden ikäjakauma. (Meri-Lapin TE-toimisto 2010.)

Kuva 3. Starttirahalla Meri-lapissa yritystoiminnan tammi-kesäkuussa 2010 aloittaneiden koulutustaso. (Meri-Lapin TE-toimisto 2010.)

4.3.2 Pienlaina

Pienlaina voidaan myöntää aloittavalle yritykselle tai jo toiminnassa olevalle yritykselle. Lainaa voi hakea laiteinvestointeihin, toiminnan aloittamiseen liittyvien kalusteiden hankintaan tai yrityksen kehittämiseen.

- pienlainaa voidaan myöntää yritykselle, jossa työskentelee enintään viisi työntekijää;
- jossa yrittäjä työskentelee päätoimisesti;
- ja yritykselle, joka ei toimi maa- tai metsätaloudessa, eikä rakennusliiketoiminnan perustajaurakoinnissa.

Lainan saamiseksi yrityksen toiminnan tulee olla kannattavaa ja yrittäjän oma talous on kunnossa. Pienlainaa voi hakea Finnveralta 3 000 – 35 000 euroa. Laina aika on viisi vuotta. (Finnvera 2010.)

4.3.3 Palkkatuki

Yrittäjä voi saada palkkatukea työttömän työnhakijan työllistämiseen, joka ei muuten työllistyisi avoimilla työmarkkinoilla. Palkkatukea voi saada pitkäaikaistyöttömän, vaajakuntoisen, alle 25-vuotiaan palkkaamiseen tai henkilön jota uhkaa pitkäaikaistyöttömyys tai syrjäytyminen kokonaan työmarkkinoilta. Palkkatuetun työn tulee olla sellais-

ta, että se parantaa työntekijän ammattitaitoa ja mahdollisuuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla. Palkkatukea, kuten muitakin tukia ja avustuksia on haettava ennen työsuhteen solmimista. Palkkatukea ei voi saada olemassa oleviin työsuhteisiin. Vuonna 2009 palkkatukea maksettiin enimmillään työntekijää kohden 550 euroa kuukaudessa. Lisäksi työnantajalla on mahdollisuus saada lisätukena enintään 60 prosenttia perustuen määrästä. Lisäosan suuruus määräytyy tapauskohtaisesti.(TE-keskus 2009, 191-192.)

Palkkatukea voidaan myöntää

- 10 kuukaudeksi kerrallaan
- koko oppisopimuskoulutuksen ajaksi
- vaikeasti työllistettävän työllistämiseen 24 kuukaudeksi
- vajaa kuntoisen työllistämiseen 36 kuukaudeksi

(TE-keskus 2009, 193.)

4.3.4 Yrityksen kehittämisavustus yksinyrittäjän ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin

Yrittäjä voi saada avustusta ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin. Avustusta voi hakea, jos seuraavat edellytykset täyttyvät

- työntekijä palkataan toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen
- työntekijän työaika on vähintään 25 tuntia viikossa.
- työntekijän työpaikka ja työnantajan kiinteä toimipaikka ovat avustuksen piiriin kuuluvalla alueella
- yrittäjällä on edellytykset kannattavaan toimintaan avustuksen loppumisen jälkeenkin

Tukea voi hakea myös oman puolison tai lasten palkkaamiseen, mutta yksityisen elinkeinonharjoittajan ei kuitenkaan kannata palkata perheenjäseniä, sillä toiminimen verotuksessa ei vähennykseksi hyväksytä yrittäjälle itselleen, hänen puolisolleen tai alle 14-vuotiaille lapsille maksettua palkkaa.(Yrityssuomi 2010.)

Avustuksen määrä on 30 % palkattavan työntekijän palkkamenoista ensimmäisten 12 kuukauden ajalta ja 15 % seuraavien 12 kuukauden ajalta. Kuten niin monissa muissakin avustuksissa yrityksen kehittämisavustusta yksinyrittäjän ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin on haettava ennen työsuhteen alkamista. Avustusta ei myönnetä kalatalouteen, maatalouteen, metsätalouteen eikä maataloustuotteiden jalostukseen tai markkinointiin.(Yrittäjät 2010.)

4.3.5 Muut rahoitusratkaisut

Rahoitusratkaisuja on edellä mainittujen lisäksi muitakin. Kaikkia niitä ei ole tässä opinnäytetyössä tarpeen eritellä. Mainittakoon kuitenkin, että yritys voi hakea

- EU:n rakennerahastojen rahoitusta
- Yrityksen kehittämisavustusta
- Yrityksen toimintaympäristön kehittämisavustusta
- Tukea kuljetuksiin
- Investointi- ja käyttöpääomalainaa
- Kehittämislainaa
- Naisyrittäjälainaa
- Yrittäjälainaa
- Ympäristölainaa
- Rahoitusta maaseudun yritystoiminnan monipuolistamiseen
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta
- Nuorten innovatiivisten yritysten rahoitusta
- Tukea keksintöjen kehittämiseen
- Työllisyyspoliittista avustusta

Listaan ei ole kerätty kaikkia yhteiskunnan tarjoamia rahoitusratkaisuja. Listalla on tarkoitus osoittaa, että rahoitusta on räätälöitävissä hyvinkin tarkasti toimialoittain.(TE-keskus 2009, 153-191.)

5 TAKSIYRITYKSEN PERUSTAMINEN

Suomalainen taksijärjestelmä perustuu kiintiöihin. Taksiluvat myöntää Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Tavoitteena on tarjota asiakkaille riittävät, laadukkaat ja turvalliset taksipalvelut. Taksiliikenteen kuluttajahinnoista säädetään vuosittain valtioneuvoston asetuksella. Hinnat pohjautuvat taksitoiminnan kuluihin, joita seuraa Tilastokeskuksen ylläpitämä taksi-indeksi sekä Taksiliitto. Suomessa on noin 9 500 taksiliikenneluvan haltijaa, ja heillä on noin 10 000 taksiautoa. Tavallisimmin liikenneluvan haltija on siis yhden auton omistaja. Autoista noin 55 % toimii kaupungeissa ja 45 % maaseudulla. Alan kokonaisliikevaihto on n. 830 miljoonaa euroa vuodessa. Vuosittain kuljetaan noin 50 miljoonaa matkustajaa ja ajetaan noin 830 miljoonaa kilometriä. Suomessa on keskimäärin yksi taksi 560 asukasta kohden.(Taksiliitto 2010.)

5.1 Taksiluvan hakeminen

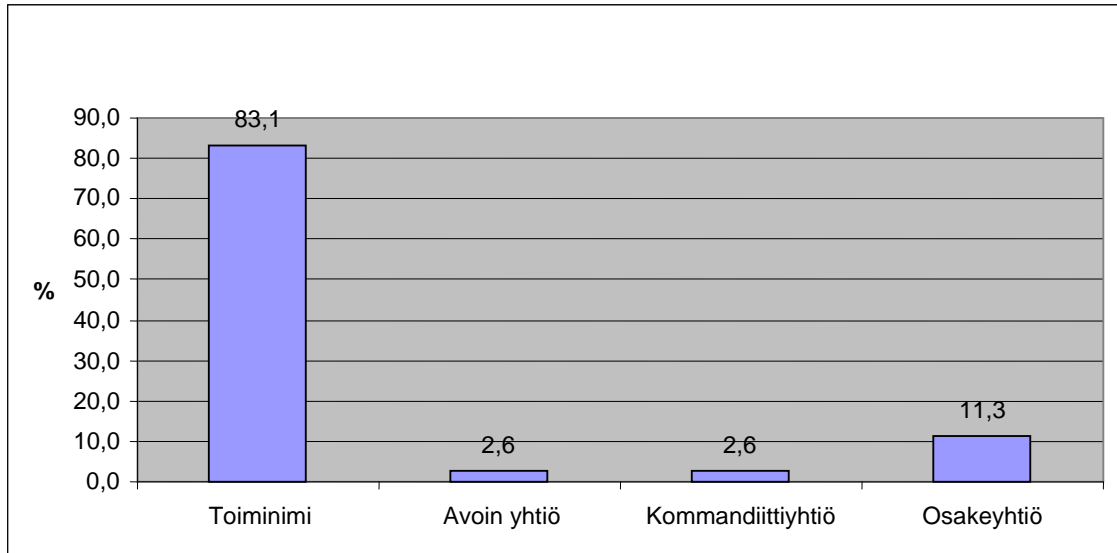
Henkilöiden kuljettaminen tiellä moottoriajoneuvolla korvausta vastaan on luvanvaraista taksiliikennettä, johon tarvitaan taksilupa. Taksiluvat myönnetään Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vuosittain vahvistamien kuntakohtaisten kiintiöiden mukaisesti. Lupa haetaan paikalliselta ELY-keskukselta. Pohjois-Suomessa lupaa haetaan Rovaniemen ELY-keskuksesta. Lupa oikeuttaa harjoittamaan tilausliikennettä ja ostoliikennettä henkilöautolla koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Uudet lupahakemukset käsitellään ELY-keskuksessa toiminta-alueittain 1 - 2 kertaa vuodessa. Toiminta-alue voi olla kunta tai useamman kunnan muodostama yhteistoiminta-alue.

Taksilupa voidaan myöntää hakijalle, joka on

- vakavarainen
- hyvämaineinen
- ammattitaitoinen: hakija on suorittanut hyväksytysti taksiliikenteen yrittäjäkurssin ja hänellä on vähintään kuuden kuukauden työkokemus taksinkuljettajana toimimisesta tai muusta palveluammattista.
- oikeushenkilö eli yhtiö tai yhteisö, joka on vakavarainen ja jonka liikenteestä vastaava henkilö täyttää edellä mainitut vaatimukset.

Vuonna 2010 hakemuksesta annettavan päätöksen hinta on 300 euroa. Maksu peritään myös hylkäävästä päätöksestä.(Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2010.)

Kuvassa 4. havainnollistetaan Suomessa toimivien taksirytysten oikeudellinen muoto. Kuvasta on selkeästi havaittavissa, että toiminimi on käytetyin yritysmuoto taksiliikenteessä.

Kuva 4. Taksirytykset oikeudellisen muodon mukaan Suomessa 2009. (Tilastokeskus 2010.)

5.2 Taksiauton hankinta

Aloittavan yrittäjän tulee tarkkaan harkita, mihin niukat varansa käyttää. Alussa on suositeltavaa investoida vain ehdottoman tarpeelliseen. Taksiryrittäjälle ehdottoman tarpeellinen on hyvä auto, joka on hänen tärkein työkalunsa. Taksilupaa hakiessa luvan hakijan tulee osoittaa vakavaraisuutensa. Vakavaraisuudella tässä yhteydessä tarkoitetaan kykyä suoriutua alkuinvestoinneista.

Yrittäjän tulee laatia todenmukainen laskelma liiketoiminnan aloittamiseen liittyvistä kertaluonteisista kustannuksista. Usein perustamiskuluja ilmaantuu enemmän kuin mihin yrittäjä on osannut varautua. Pelkistetyllä investointilaskurilla voi selvittää tarvittavien hankintojen euromäärän. Aloitteleva taksiryrittäjän kannattaa kysyä autokauppiailta tarjoutua taksiautosta, jolloin saa vaivattomasti käsityksen mahdollisista alkuinvestoinneista. Seuraavassa erään autoliikkeen laskelma taksiautosta

5.2.1 Taksiauton hankinta rahoitusyhtiön rahoituksella

Esimerkki

VOLKSWAGEN Passat Variant Comfortline 1,6 TDI 77 kW (105 hv) BlueMotion Technology TAKSI (3C512V)

Autoveroton hinta	25 730,00 €
Toimituskulut	600,00 €
Varusteet yhteensä	2 153,00 €
Autoveroton kokonaishinta	28 483,00 €
Arvioitu autoveron määrä	5 868,27 €
Autoveron palautus	- 5 868,27 €
Autoverollinen kokonaishinta	28 483,00 €
Loppusumma yhteensä	28 483,00 €
Kuukausierä rahoituksella ostettaessa	536,71 € / kk

Rahoitusesimerkki:

Ensimmäinen maksupäivä	24.11.2010
Kauppasumma/Väliraha	28,483.00 €
Hyvityshinta	0.00 €
Jäännösvelka	0.00 €
Käsiraha	5,696.60 €
Luottosopimuksen perustamismaksu	130.00 €
Rahoitusosuus	22,916.40 €
Käsittelymaksu	10.00 €/erä

Maksuaika 48 kk

Maksuväli 1 kk

Korko 4.90%

Kuluttajasuojalain mukainen todellinen vuosikorko 6.33%

Kuukausimaksu sisältäen käsittelymaksun 536.71 €

Luottokustannukset yhteensä 2,975.73 €

Luottohinta 31,458.73 €

5.2.2 Taksiauton rahoittaminen yrityslainalla

Vierasta pääomaa neuvoteltaessa oma hanke on osattava myydä rahoittajalle. Tätä varten yrittäjän on pystyttävä esittämään selkeät ja perustellut suunnitelmat ja laskelmat yrityksensä toiminnasta. Ulkopuoliset rahoittajat vaativat uskottavan toiminta-ajatuksen yrityksen kannattavuudesta. Lisäksi yrittäjän tulee esittää lainoilleen riittävät vakuudet.

Yrityslaina on yrityksen tarpeisiin haettua lainaa. Kemin Seudun Osuuspankin rahoituspäällikön Paula Rytilahden mukaan lainan ehdot tarkastellaan aina hankinnan riskien mukaan. Myös yrityksen muu maksuvalmius ja vakavaraisuus vaikuttavat lainan ehtoihin. Lainan ehdoilla tarkoitetaan lainan takaisinmaksu aikaa, vakuuksien määrää ja käytettävän koron sopimista. Pankkilainan etu verrattuna rahoitusyhtiön tarjoamaan rahoitusratkaisuun on sen joustavuus. Pankin kanssa asioidessa voidaan esimerkiksi lainan takaisinmaksu ohjelmaa muokata tarvittaessa.

5.2.2.1 Yrityskiinnitys yrityslainan vakuutena

Taksiautoa hankittaessa voidaan hankittavaa kalustoa käyttää yrityslainan vakuutena. Kaupparekisteriin merkityn elinkeinonharjoittajan omistama elinkeinotoimintaan kuuluva irtainomaisuus voidaan kiinnittää ja sen hallintaa luovuttamatta pantata saamisen vakuudeksi. Tarkoittaen, että taksiluvan omaava henkilö voi käyttää kiinnittämäänsä ajoneuvoa ammatin harjoittamiseen. (Patentti- ja Rekisterihallitus 2011.)

Yrityskiinnitys koskee elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaan kuuluvaa

1. käyttöomaisuutta, johon kuuluvat

- koneet
- kalustot
- tavaramerkkioikeudet
- toiminimioikeudet

2. vaihto-omaisuutta, johon kuuluvat

- aineet
- tarvikkeet

- valmisteet

- tavarat

3. rahoitusomaisuutta, johon kuuluvat

- kassavarat

- saatavat

- arvopaperit

(Patentti- ja Rekisterihallitus 2011.)

VOLKSWAGEN Passat Variant Comfortline 1,6 TDI 77 kW (105 hv) BlueMotion Technology TAKSI (3C512V)

Rahoitus esimerkki käytettäessä yrityslainaa

Ensimmäinen maksupäivä	1.4.2011
Lainasumma	34 500 €
Yrityskiinnitys	17 250 €
Arvioitu autoveronpalautus	6 000€
Vakuusvaje	11 250 €
Maksuaika	5 vuotta
Lainanlyhennyspäivä	kuun 1.päivä
Korko	sovittu viitekorko + marginaali 1,35-1,50%

Edellä olevassa suuntaa antavassa laskelmassa yrityskiinnitykseen voidaan käyttää 50 prosenttia auton verollisesta hinnasta. Tässä laskelmassa auton hinta on määritetty 34 500 euroon. Autoveronpalautuksella tarkoitetaan autoveroa, jonka verottaja palauttaa taksiautoilijoille auton hankinnan jälkeen. Yrittäjä maksaa autosta täyden verollisen hinnan, mutta saa maksamansa autoveron takaisin ostohetken jälkeen. Vakuusvajeella tarkoitetaan euromääräistä summaa, joka tulee kattaa reaali vakuuksin. Reaali vakuudeksi käy hyvin yrittäjän oma asunto tai esimerkiksi jonkun sukulaisen rahat. Vakuuksien tulee olla sellaisia, että ne voidaan tarvittaessa realisoida velan hoitoon. Kemin Seudun Osuuspankin rahoituspäällikön Paula Rytilahden mukaan pelkät henkilötakaukset eivät yksistään monestikaan riitä vakuudeksi. Rytilahti korostaa yrityslainojen yksilöllisyyttä.

6 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, Mikä yritysmuoto soveltuu parhaiten taksiyrittäjälle ja miten rahoitus on järjestettävissä aloittelevalla liikennöitsijälle. Tutkimuksen toteutuksessa on käytetty kvantitatiivista kyselylomaketta, jolla on kartoitettu Kemissä ja Torniossa taksiyrittäjyyttä harjoittavien henkilöiden liiketoiminnallisia ratkaisuja. Kyselyä ei ole teetetty kaikille taksiautoilijoille, vaan ainoastaan taksiluvan haltioille.

6.1 Aineiston hankinta

Kysely on suoritettu Kemin ja Tornion taksiasemilla 23.3. -28.3.2011 välisenä aikana. Kyselyn kohdehenkilöinä olivat taksiyrittäjät edellä mainituissa kaupungeissa. Kyselylomakkeessa oli kuusi monivalintakysymystä ja kaksi avointa kysymystä. Kyselyyn henkilöt vastasivat nimettömänä. Ennen kyselyn toteuttamista pyysin kommentteja kyselylomakkeesta kolmelta henkilöltä. Kommentteja pyysin yhdeltä tohtorilta, yhdeltä maisterilta ja yhdeltä tuntemattomaksi jääneeltä opiskelijalta Oulusta. Sain heiltä rakentavaa palautetta ja hyviä parannusehdotuksia. Kyselyyn vastasi 14 taksiyrittäjää 63:sta jolloin vastausprosentiksi muodostuu 22,2%.

6.2 Aineiston analyysiprosessin kuvaus

Kemin ja Tornion taksiyrittäjille tehdyssä kvalitatiivisessa tutkimuksessa kysyttiin yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä ja ensimmäisen taksiauton rahoitukseen liittyviä tekijöitä. Kyselylomakkeessa kysyttiin kahdeksan kysymystä, joista kuusi ensimmäistä olivat monivalintakysymyksiä ja kaksi viimeistä avoimia kysymyksiä. Vastausinto kahteen viimeiseen kysymykseen oli vähäistä. Avointen kysymysten vastaukset olivat kuitenkin samansuuntaisia, joten niistä on tehtävissä johtopäätöksiä aiempaan tiedonkeruuseen tukeutuen. Näistä johtopäätelmistä kerron myöhemmin osiossa johtopäätös ja pohdinta.

Seuraavat kuviot on muodostettu edellä mainitun kyselylomakkeen tulosten pohjalta. Kuviot ovat kyselylomakkeen mukaisessa järjestyksessä jossa kysyttiin:

- 1. Minkä yritysmuodon olette valinneet taksiyrityksellenne?
- 2. Harkitsitteko jonkin muun yritysmuodon valitsemista?
 - Mitä muuta yritysmuotoa harkitsitte?

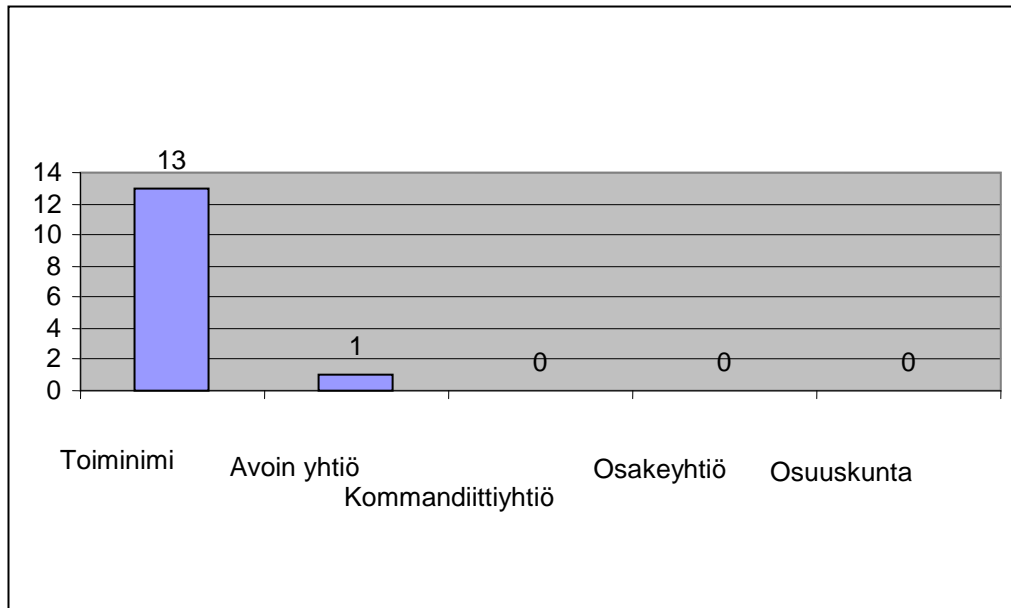
- 3. Oletteko ajatellut vaihtaa taksiyrityksenne yritysmuotoa?
- 4. Kuinka olette rahoittaneet ensimmäisen taksinne hankinnan?
- 5. Harkitsitteko jonkin muun rahoitusmuodon valitsemista?
 - Mitä muuta rahoitusmuotoa harkitsitte?
- 6. Oletteko ollut tyytyväinen valitsemaanne rahoitusratkaisuun?
- 7. Miksi valitsitte juuri nyt käytössänne olevan yritysmuodon?
- 8. Miksi valitsitte aikaisemmin (kysymyksessä 4.) mainitsemanne rahoitusratkaisun?

Kysymyksistä 7 ja 8 ei ole kuvaa, koska kysymykset ovat avoimia. Kysymyksiin 7 ja 8 sain kaikilta vastanneilta samansuuntaisia vastauksia. Ratkaisevin kysymys yritysmuodon valinnassa näyttäytyi olevan yritysmuodon yksinkertaisuus ja helppous. Helppoudella viitattiin perustamiseen ja hallintoon. Kaikki kysymykseen seitsemän vastanneet olivat valinneet yritysmuodokseen toiminimen. Rahoitusratkaisuun suurin vaikuttava tekijä oli lainan hinta. Tästä syystä kaikki vastanneet olivat käyttäneet rahoituksessa pankkilainaa. Yksi vastanneista oli käyttänyt pankkilainan lisäksi rahoitusyhtiön rahoitusta.

6.3 Analyysin tulokset

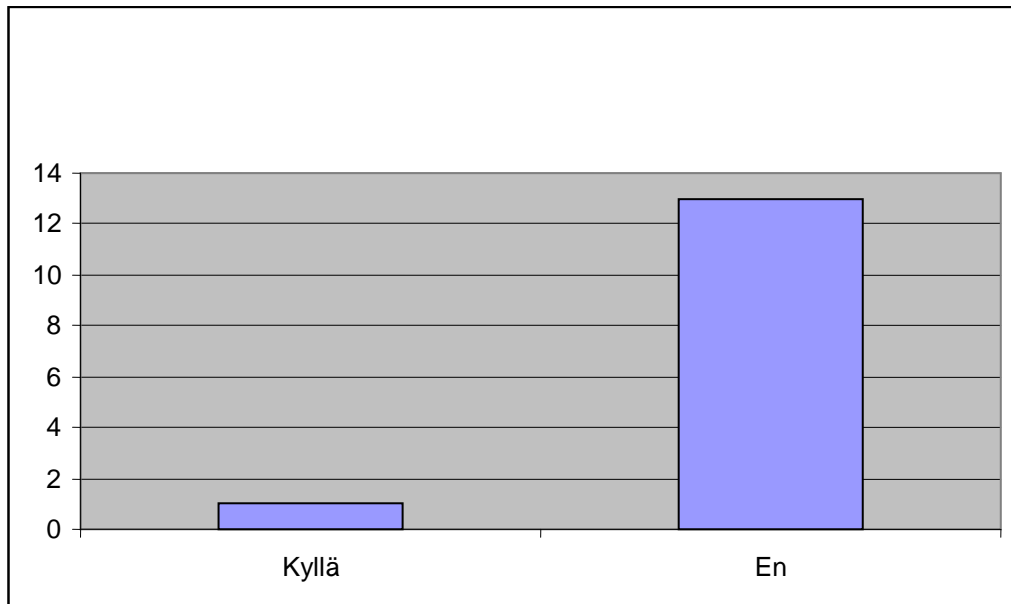
Seuraavissa kuvioissa numeerinen arvo tarkoittaa vastausten lukumäärää kyseiseen kysymykseen. Prosentuaalisia osuuksia kuvioissa en käytä, koska yhden vastaajan prosentuaalinen painoarvo näyttäytyisi liian suurena. Tästä syystä käytän mieluummin numeraalisia arvoja.

Kuvasta 5. on nähtävissä valtakunnallinen suuntaus taksiyrittäjien yritysmuodon valinnassa. Valtakunnallisesti toiseksi käytetyin yritysmuoto 2009 oli osakeyhtiö.

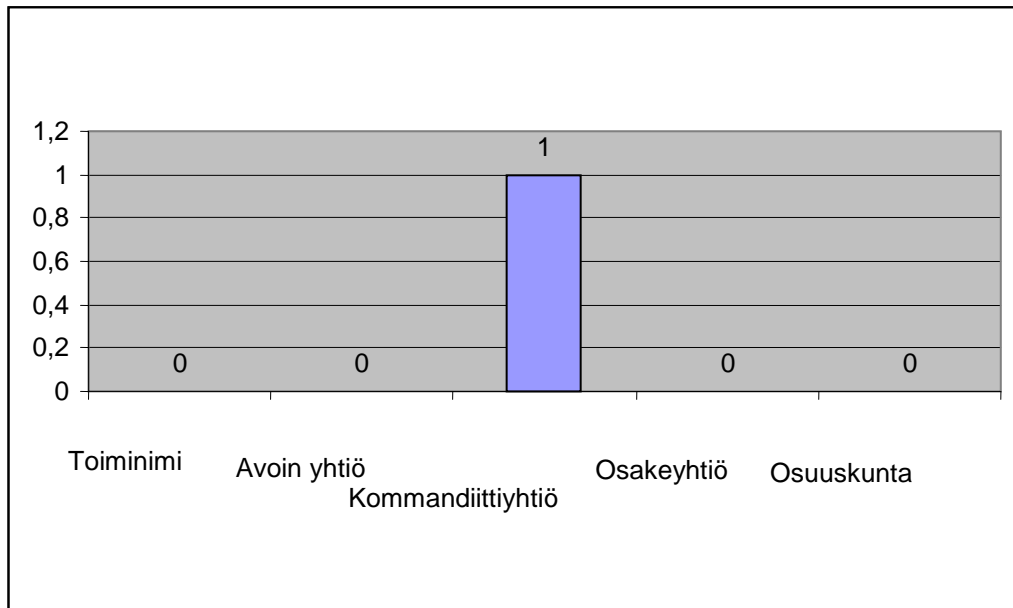

Kuva 5. Minkä yritysmuodon olette valinneet taksiyrityksellenne?

Kuvasta 6. on havaittavissa, että taksiyrittäjät ovat valinneet määrätietoisesti yritysmuodon yritykselleen. Seuraavassa kuviossa 7. tämä yksi harkitseva oli ajatellut perustavansa taksipalveluja tarjoavan kommandiittiyhtiön.

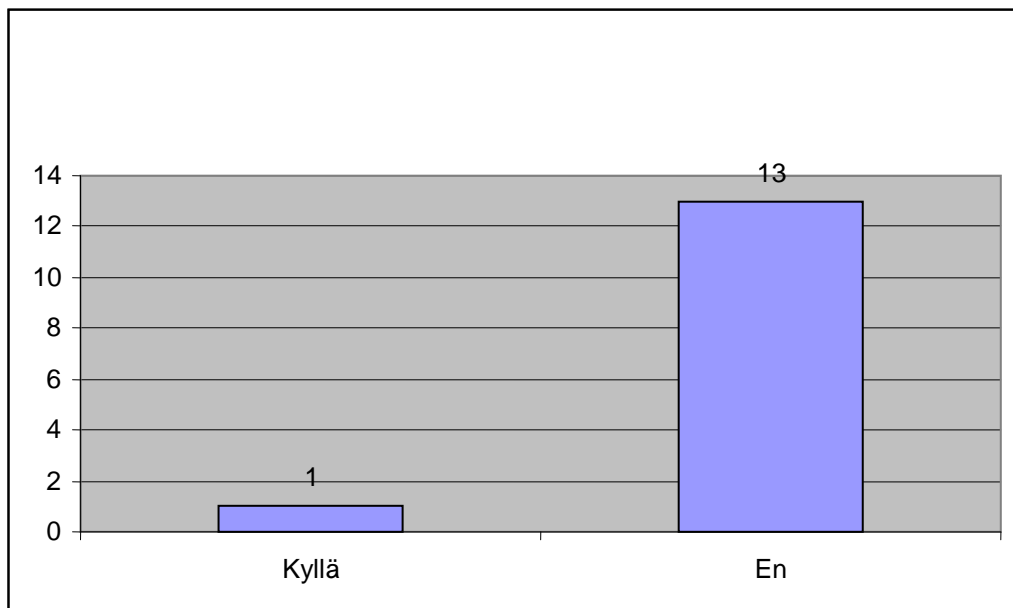

Kuva 6. Harkitsitteko jonkin muun yritysmuodon valitsemista?

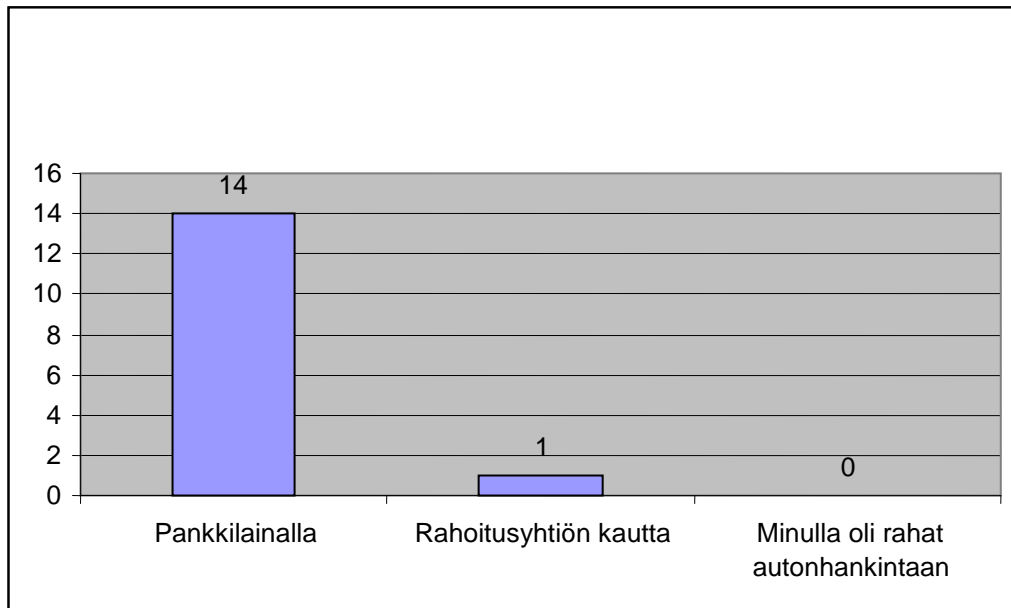
Kuva 7. Mitä muuta yritysmuotoa harkitsitte?

Pääosin kyselyyn vastanneet taksiryrittäjät ovat olleet tyytyväisiä ratkaisuunsa yritysmuodon valinnassa, kuten kuva 8. osoittaa.

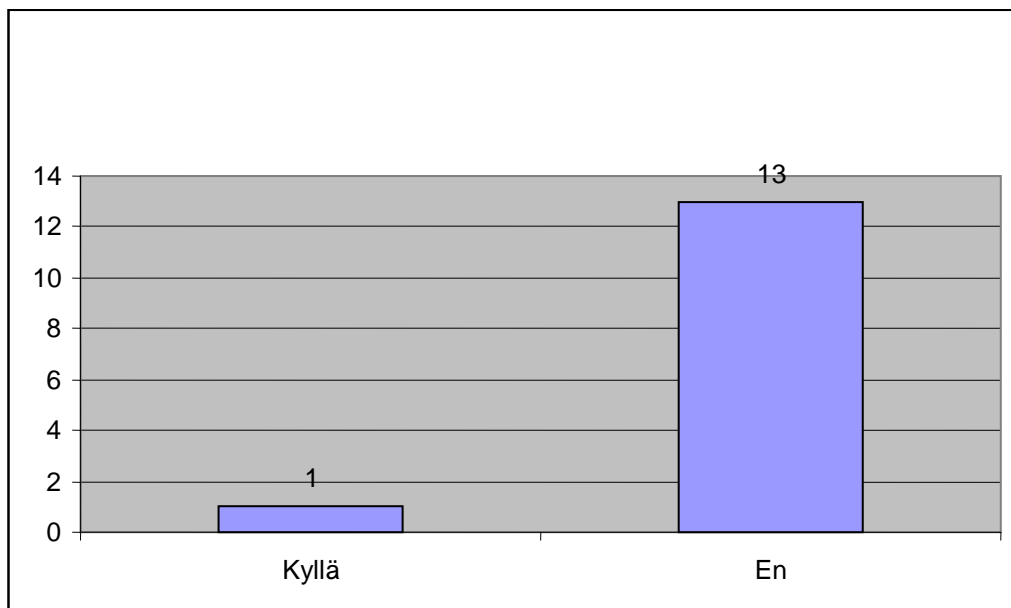

Kuva 8. Oletteko ajatellut vaihtaa taksiryhtyksenne yritysmuotoa?

Kuvassa 9. on muista kuvioista poiketen 15 mainintaa, koska yksi kyselyyn vastanneista ilmoitti rahoittaneensa ensimmäisen taksinsa pankkilainalla ja rahoitusyhtiön kautta.

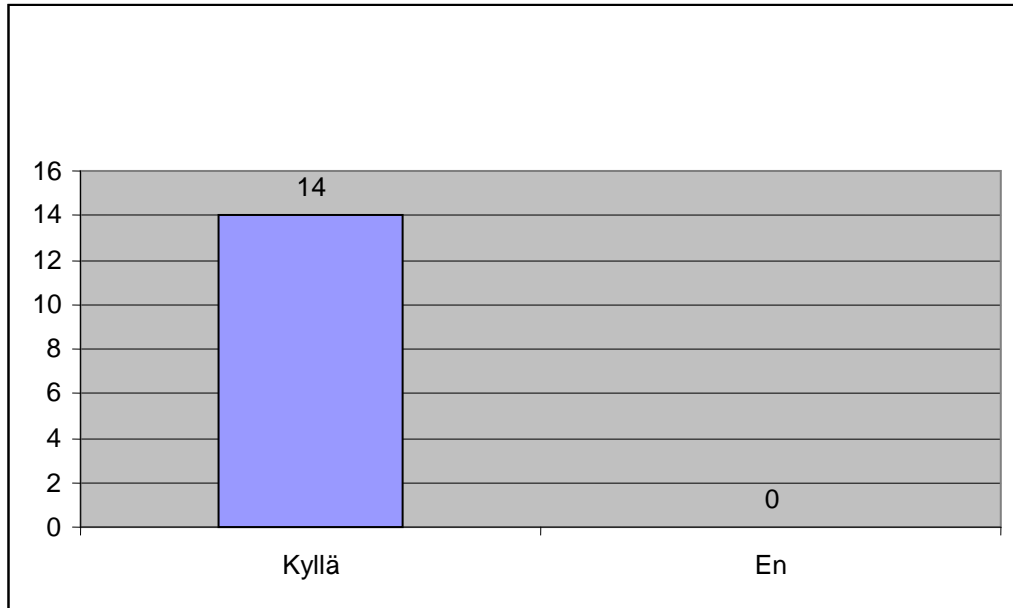

Kuva 9. Kuinka olette rahoittaneet ensimmäisen taksinne hankinnan?

Kuva 10. Harkitsitteko jonkin muun rahoitusmuodon valitsemista?

Kemissä ja Torniossa taksiyrittäjät ovat olleet tyytyväisiä tekemäänsä rahoitusratkaisuun.

Kuva 11. Oletteko ollut tyytyväinen valitsemaanne rahoitusratkaisuun?

7 JOHTOPÄÄTÖS JA POHDINTA

7.1 Johtopäätökset

Suomessa taksijärjestelmä perustuu kiintiöihin, joita hallinnoi Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Suomessa on keskimäärin yksi taksi 560 asukasta kohden. Taksiliikenteen kuluttajahinnoista säädetään vuosittain Suomen hallituksen asetuksella. Hinnat pohjautuvat taksitoiminnan todellisiin kuluihin, joita seuraa Tilastokeskuksen ylläpitämä taksi-indeksi ja Taksiliitto. Tästä syystä voinee perustellusti olettaa taksiliikennöinnin olevan aina kannattavaa. Tavallisimmin liikenneluvan haltija on yhden auton omistaja.

Kuten Tilastokeskuksen tilasto vuodelta 2009 ja suorittani kysely Kemin ja Tornion taksiyrittäjille osoittaa, käytetyin yritysmuoto taksiliikenteessä on toiminimi. Toiminimellä toimiminen on yksinkertaisin tapa aloittaa yritystoiminta ja se näyttää tarkoituksenmukaisimmalta yritysmuodolta yhden henkilön taksiyrityksessä. Toiminimellä toimivat henkilöt harjoittavat usein ammattiaan ja puhtaimmillaan tämä mielestäni ilmenee, kun taksiyrittäjä liikennöi taksiautollaan.

Rahoitusratkaisuna taksiyrityksen perustamisessa Kemin ja Tornion taksiyrittäjät olivat käyttäneet pankkilainaa. Yksi kyselyyn vastanneista yrittäjistä oli käyttänyt pankkilainan ja rahoitusyhtiön yhdistelmää. Suositeltavampaa on kääntyä rahoitusta hankkiessa pankin puoleen, koska rahoitusyhtiön lainan hinta on korkeampi ja lainaehtojen sopiminen hankalampaa kuin pankeissa. Työssä esitetyt rahoitusratkaisut ovat varmasti sovellettavissa myös muihin pienen alkupääoman vaatimiin yrityksiin.

7.2 Pohdinta

Tutkimuksen tavoitteet täyttyivät ja työstä on varmasti hyötyä ja apua taksiyrittäjyyttä harkitsevalle henkilölle. Työn edistyessä allekirjoittaneen kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on vahvistunut tiedon karttuessa.

7.3 Jatkotutkimukset

Mahdollisia taksiryttäjäyteen liittyviä jatkotutkimus aiheita voisivat olla:

- Taksirytyksen kannattavuus
- Osakeyhtiö taksirytyksen juridisena muotona
- Taksiliikenne ja kansantalouden näkymät

LÄHTEET

Painetut:

Airaksinen, Manne & Pulkkinen, Pekka & Rasinaho, Vesa 2010. Osakeyhtiölaki I.
Hämeenlinna, Kariston Kirjapaino Oy.

Heikkiä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki, Edita Prima Oy.

Heiskanen, Katariina 1998. Elämäni yritys. Lappeenranta, Lappeenrannan kirjapaino.

Kinkki, Seppo & Isokangas, Jouko 2002. Yrityksen perustoiminnot. Vantaa, Dark Oy.

Koskinen, Keijo 2006. Johda yrityksesi osaamista – näkökulmia pk-yrityksille.
Vantaa, Dark Oy.

Leppiniemi, Jarmo 2002. Rahoitus. Vantaa, Dark oy.

Mannermaa, Mika 2004. Heikoista signaaleista vahva tulevaisuus. Porvoo,
WS Bookwell Oy 2. painos.

Pyykö, Manne 2011. Minustako yrittäjä?. Helsinki, WSOYpro Oy.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.

Työvoima- ja elinkeinokeskus 2009. Yrityksen perustamisopas, käytännön
perustamistoimet. Helsinki, Edita Prima Oy.

Uusyrittäjäkeskukset 2010. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Uusyrittäjäkeskukset.

Viinamäki, Leena & Saari, Erkki 2007. Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen
tutkimukseen. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Villa, Seppo 2006. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiöt. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.

Painamattomat:

Akateeminen yrittäjäkoulu 2011. Yrittäminen. Luettu 8.2.2011

<http://www.yrittajakoulu.fi/yrittajyyden_oppia/kannanotot/default.asp?f=kannanotto_02>

Finnvera 2010. Pienlaine- pienyrityksen perustamiseen ja kehittämiseen. 6/2010.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2010. Luettu 17.10.2010

<[http://www.laaninhallitus.fi/intermin/lomakehakemisto.nsf/wvLomakkeet/6ADA2887D9687453C2257797003F3818/\\$file/ely10m2i_fi_taksilupa_ohje.pdf](http://www.laaninhallitus.fi/intermin/lomakehakemisto.nsf/wvLomakkeet/6ADA2887D9687453C2257797003F3818/$file/ely10m2i_fi_taksilupa_ohje.pdf)>

Lahtinen, Ari 2011. Suomen taksiliitto ry Lapinlänin yhdistyksen puheenjohtaja.

Puhelinhaastattelu 21.2.2011. Kemi.

Mol 2010. Starttiraha - aloittavan yrittäjän tuki. Luettu 4.10.2010.

<http://www.mol.fi/mol/fi/04_yrittaminen/05_starttiraha/index.jsp>

Ohje starttirahasta työ- ja elinkeinokeskuksille ja työvoimatoimistoille 27.6.2008. Dnro 1927/023/2008

Osuuspankki 2011. Yrittäjälaina. Luettu 22.3.2011

<<https://www.op.fi/op?cid=150945322&srcpl=3>>

Patentti- ja Rekisterihallitus 2011. Yrittäjäkiinnitys. Luettu 24.3.2011

<<http://www.prh.fi/fi/yrittäjäkiinnitykset/yrittäjäkiinnitys.html>>

Ryttilähti, Paula 2011. Kemin Seudun Osuuspankin rahoituspäällikkö, yrittäjäasiat.

Haastattelu 22.2.2011. Kemi.

Suomi 2010. Yrittäjille. Luettu 6.4.2010

<<http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/tietopaketti/yrittäjille/index.html>>

Tekes 2010. Nuorten innovatiivisten yritysten rahoitus. Luettu 6.4.2010

<<http://www.tekes.fi/fi/community/Nuoret%20innovatiiviset/488/Nuoret%20innovatiiviset/1352>>

Tilastokeskus 2010. Luettu 6.4.2010

<<http://www.stat.fi/meta/kas/yrittäjäkm.html>>

Tilastokeskus 2010. Yrittäjämuodot. Luettu 24.11.2010

<http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=010_syr_2008_tau_101_fi&ti=Yrittäjämuodot++toimialoittain+ja+oikeudellisen+muodon+mukaan+2007-2008++%28TOL+2008%29&path=../Database/StatFin/yri/syr/010_yr_tol08/&lang=3&multilang=fi>

Uusyrityskeskus 2010. Yrittäjämuodot. Luettu 11.4.2010

<<http://www.hel2.fi/taske/hup/yrittäjämuodot.html>>

Verovirasto 2010. Osakeyhtiö. Luettu 2.9.2010

<http://www.vero.fi/?article=3244&domain=VERO_MAIN6path=5,40,89,91&language=FIN>

Wikipedia 2011. Liikkeenjohdon strategia. Luettu 8.2.2011

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Liikkeenjohdon_strategia>

YrittäjäSuomi 2010. Luettu 26.10.2010

<<http://www.yrittäjäsuomi.fi/default.aspx?documentid=fi7331>>

Yrittäjät 2010. Ensimmäisen työntekijän palkkaaminen. Luettu 26.10.2010

<http://www.yrittäjät.fi/fi-FI/työntekijän_palkkaaminen/ensimmäisen_työntekijän_palkkaaminen>

Yrittäminen2011. Lappi.fi Luettu 8.2.2011.

<<http://www.lappi.fi/yrittäminen?gclid=CL61n5m9-KYCFQmMzAodD32eGg>>

Kysely taksiyrittäjille 2011

Hei!

Arvoisa taksiyrittäjä, suoritan tradenomiopintoja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa ja olisin erittäin kiitollinen jos voisit käyttää muutaman hetken kyselyn parissa. Kyselyä käytetään aineistona opinnäytetyössäni, joka käsittelee yrittäjyyttä ja rahoitusta. Kyselyn vastaaminen kestää noin 5 minuuttia.

1. Minkä yritysmuodon olette valinneet taksiyrityksellenne?

Toiminimi

Avoin yhtiö

Kommandiittiyhtiö

Osakeyhtiö

Osuuskunta

2. Harkitsitteko jonkin muun yritysmuodon valitsemista? (Mikäli vastasitte kyllä, niin vastatkaa myös kysymykseen: ”Mitä muuta yritysmuotoa harkitsitte?”)

Kyllä

En

Mitä muuta yritysmuotoa harkitsitte?

Toiminimi

Avoin yhtiö

Kommandiittiyhtiö

Osakeyhtiö

Osuuskunta

3. Oletteko ajatellut vaihtaa taksiyrityksenne yritysmuotoa?

Kyllä

En

4. Kuinka olette rahoittaneet ensimmäisen taksinne hankinnan?

Pankkilainalla

Rahoitusyhtiön kautta

Minulla oli rahat autonhankintaan

5. Harkitsitteko jonkin muun rahoitusmuodon valitsemista?

Kyllä

En

Mitä muuta rahoitusmuotoa harkitsitte?

Pankkilaina
Rahoitusyhtiön rahoitus
omalla rahalla

6. Oletteko ollut tyytyväinen valitsemaanne rahoitusratkaisuun?

Kyllä

En

7. Miksi valitsitte juuri nyt käytössänne olevan yritysmuodon?

8. Miksi valitsitte aikaisemmin (kysymyksessä 4.) mainitsemanne rahoitusratkaisun?

Kiitos vastauksistanne!
Henri Kivelä